

6.8.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0960/2023, ktorú predkladá Esther Díez Valero, španielska štátna príslušníčka, o údajnom zneužití finančných prostriedkov EÚ určených na cyklotrasy v meste Elche, Alicante

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľka petície namieta proti zmene verejných politík mestskej rady Elche (Comunidad Valenciana), najmä pokiaľ ide o zrušenie samostatných cyklistických pruhov, ktoré boli financované z rôznych druhov fondov EÚ. Domnieva sa, že európske právne predpisy v oblasti klímy stanovujú pre EÚ a členské štáty právnu povinnosť znížiť čisté emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050. Predkladateľka petície tvrdí, že v roku 2015 mestská rada Elche požiadala o finančné prostriedky EÚ v rámci integrovanej stratégie udržateľného rozvoja miest (EDUSI) s cieľom dosiahnuť zníženie emisií oxidu uhličitého, oxidu uhoľnatého, oxidu dusičitého a znečisťujúcich látok PM10 a že na tento účel získala v roku 2017 od Európskej únie až 1 milión EUR na vybudovanie infraštruktúry cyklotrás. Podľa jej názoru to bol veľký úspech, keďže merače znečistenia v okolitej oblasti zaznamenali vo februári 2019 a 2020 až 40 mikrogramov oxidu dusičitého na meter kubický a vo februári 2021 len 28 mikrogramov. V rokoch 2021 a 2022 mesto opäť predložilo ambiciózne žiadosti o finančné prostriedky z nástroja NextGenerationEU s cieľom doplniť financovanie mestských okruhov cyklotrás, a to všetko v rámci nového Plánu udržateľnej mestskej mobility (SUMP), ktorý bol schválený v roku 2023. Predkladateľka petície odsudzuje skutočnosť, že tieto pozitívne kroky sú teraz ohrozené, pretože nová samospráva sa rozhodla cyklotrasy odstrániť, čo podľa nej dokazuje, že uvedený orgán popiera núdzovú situáciu v oblasti klímy, ktorej čelíme. Keďže prostriedky z nástroja NextGenerationEU boli vyžiadané na pokračovanie výstavby cyklistických chodníkov, ktoré už boli financované z prostriedkov v rámci iniciatívy EDUSI, a keďže nová samospráva niektoré úseky týchto chodníkov ruší, tvrdí, že došlo k zneužitiu európskych prostriedkov. Predkladateľka petície preto žiada, aby orgány EÚ prešetrili príslušné právne povinnosti, ciele príslušných projektov

a právne predpisy EÚ, ktoré mohli byť porušené, a aby sa prijali potrebné preventívne opatrenia s cieľom zabrániť zneužitiu verejných prostriedkov a strate verejných prostriedkov poskytnutých vo forme dotácií mestskej rade Elche.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 8. januára 2024. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 233 ods. 5 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie doručená 6. augusta 2024

Komisia a členské štáty spoločne riadia Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR). Riadiace orgány každého programu v členských štátoch sú v konečnom dôsledku zodpovedné za výber a monitorovanie projektov v súlade s cieľmi programov schválených Komisiou.

Komisia sa obrátila na španielske ministerstvo financií, ktoré pôsobí ako riadiaci orgán zodpovedný za realizáciu podpory z EFRR na rozvoj miest v Španielsku. Riadiaci orgán požiadal obec Elche, ktorá je zodpovedná za realizáciu príslušného projektu, o informácie.

Podľa získaných informácií mesto Elche vypracovalo udržateľnú a integrovanú stratégiu rozvoja miest, ktorá bola financovaná s podporou z EFRR a zahŕňala výstavbu týchto cyklistických trás:

- Nová cyklistická trasa na zabezpečenie continuity s trasou existujúcou na Avda. de la Libertad, až po jej prepojenie s jazdným pruhom Nueva Rotonda Sur, úprava jej geometrie, povrchu a odstránenie prekážok.
- Cyklistická trasa na Ronda Interior-1er. Anillo. Úsek I, ulice Pedro Juan Perpiñán, Mariano Soler Olmos a Teulada.
- Cyklistická dráha na Avda. de Alicante, úsek z Avda. Santa Pola po Avda. Universidad de Elche.

Podľa poskytnutých informácií obec Elche neplánuje zrušiť alebo zmeniť tieto konkrétne cyklistické trasy.

V súvislosti s plánovanou zmenou iných cyklistických trás, ktoré neboli podporené z EFRR, sa Komisia obrátila na španielske ministerstvo financií, ktoré pôsobí ako koordinátor zodpovedný za koordináciu vykonávania plánu obnovy a odolnosti. Koordinačný orgán požiadal ministerstvo dopravy, mobility a mestskej agendy o informácie. Podľa informácií, ktoré dostala Komisia, mestská rada mesta Elche neprijala rozhodnutia o zrušení alebo zastavení žiadnych projektov súvisiacich s výstavbou cyklistických jazdných trás financovaných z národného plánu obnovy a odolnosti, ktoré sa realizujú alebo plánujú realizovať v tomto meste.

Komisia však chápe obavy predkladateľky petície a súhlasí s jej názormi na príspevok cyklistiky k znižovaniu emisií skleníkových plynov v mestách. Konečnú zodpovednosť za plánovanie a vykonávanie politik mestskej dopravy však nesú miestne orgány v Španielsku, a nie Komisia, čo je v súlade so zásadou subsidiarity, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa rozhodnutia

prijímali čo najbližšie k občanom.

Na úrovni EÚ sa v novom rámci EÚ pre mestskú mobilitu¹ stanovujú európske usmernenia o tom, ako môžu mestá rozvíjať udržateľnú mestskú mobilitu, a to aj prostredníctvom plánov udržateľnejestskej mobility. Hlavným zameraním je verejná doprava, chôdza a cyklistika. Okrem toho existujú usmernenia², ktoré mestám a urbanistom poskytujú poradenstvo pri riadení procesu prípravy ich plánu udržateľnejestskej mobility.

Komisia, Európsky parlament a Rada prijali 3. apríla 2024³ aj spoločné európske vyhlásenie o cyklistickej doprave. Medzi hlavné ciele vyhlásenia patrí vytvorenie väčšej a kvalitnejšej cyklistickej infraštruktúry spolu s jasnými záväzkami zvýšiť bezpečnosť zraniteľných účastníkov cestnej premávky vrátane cyklistov a usilovať sa o vytvorenie súvislej cyklistickej siete v mestách a zlepšenie prepojenia medzi prímestskými a vidieckymi oblasťami a centrami miest.

Žiadame predkladateľku petície, aby v prípade akéhokoľvek možného porušenia práva EÚ v súvislosti s vykonávaním politiky súdržnosti, a najmä pravidiel trvania stanovených v článku 71 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, informovala Komisiu.

Záver

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na základe informácií získaných od riadiaceho orgánu Komisia nezistila porušenie právnych predpisov týkajúcich sa EFRR. Súčasný legislatívny rámec EÚ neposkytuje Komisii žiadny právny základ na prípravu a vykonávanie politik mestskej mobility pre európske mestá. Tieto povinnosti nesú mestá, regióny alebo členské štáty v závislosti od administratívneho usporiadania príslušného členského štátu v súlade so zásadou subsidiarity.

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov (COM(2021) 811 final).

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0811&qid=1644666550402>

1

² https://urban-mobility-observatory.transport.ec.europa.eu/sustainable-urban-mobility-plans/sump-guidelines-and-decision-makers-summary_en

³ https://transport.ec.europa.eu/news-events/news/eu-institutions-commit-boost-cycling-across-europe-2024-04-03_en